

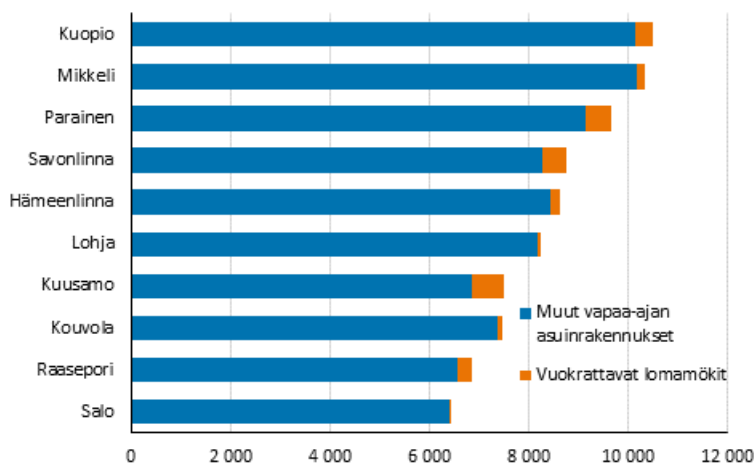
Rakennukset ja kesämökit 2020

Kuopio on yhä Suomen mökkirikkain kunta

Korjattu 3.6.2021. Korjatut kohdat on merkitty punaisella.

Tilastokeskuksen mukaan Suomessa oli 508 000 kesämökkiä vuoden 2020 lopussa. Mökkikantaan sisältyy vuodesta 2020 alkaen myös vuokrattavat lomamökit, Kuopio säilyi Suomen mökkirikkaimpana kuntana tilastointitavan muutoksista huolimatta. Uudet mökit ovat keskimäärin vanhoja suurempia. Vuonna 2010 ja sen jälkeen valmistuneista mökeistä suurimmat on rakennettu Etelä-Karjalaan.

Suomen mökkirikkaimmat kunnat 2020, vapaa-ajan asuinrakennusten määrä (sisältää vuokrattavat lomamökit)

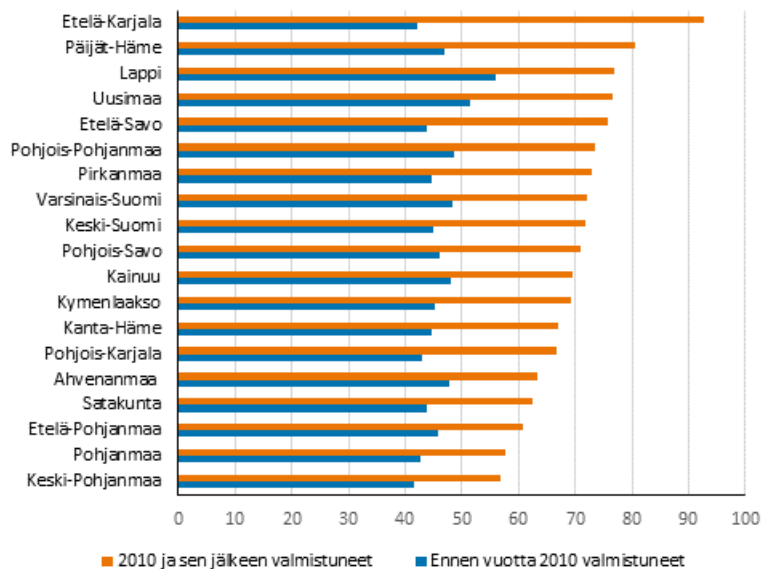
Vuodesta 2020 alkaen kesämökkikantaan ei enää lasketa niin sanottuja mummonmökkejä. Sen sijaan vuokrattavat lomamökit sisältyvät uuteen mökkikantaan. Uudessa rakennusluokituksessa vuokrattavilla lomamökeillä ei enää ole omaa käyttötarkoituseräluokkaa, vaan ne luokitellaan samaan luokkaan muiden vapaa-ajan asuinrakennusten kanssa. Näitä entiseltä käyttötarkoitukseltaan vuokrattavia lomamökkejä on noin 3 prosenttia vuoden 2020 mökkikannasta. Suomessa oli vuoden 2020 lopussa 508 000 kesämökkiä.

Tilastointitavan muutoksista huolimatta Suomen mökkirikkaimmat kunnat säilyivät ennallaan, vaikka niiden keskinäisessä järjestyksessä tapahtuikin pieniä muutoksia. Kesämökkejä on eniten Kuopiossa ja Mikkelissä, kummassakin yli 10 000 mökkiä. Savonlinna nousee mökkirikkaimpien kuntien listalla neljänneksi suuren vuokramökkien määrän ansiosta. Eniten vuokrattavia lomamökkejä ja -osakkeita on Kuusamossa.

Suurimmat uudet mökit ovat Etelä-Karjalassa

Kesämökkien keskimääräinen kerrosala on kasvanut, ja uudet mökit ovat keskimäärin vanhoja suurempia. Ennen vuotta 2010 valmistuneiden mökkien keskimääräinen kerrosala on 47 neliometriä ja tätä myöhemmin valmistuneiden mökkien 72 neliometriä.

Mökkien keskimääräinen kerrosala valmistumisvuoden mukaan maakunnittain 2020, neliometriä.

Suurimmat mökit on vuodesta 2010 alkaen rakennettu Etelä-Karjalaan, johon valmistuneiden mökkien keskimääräinen kerrosala on 90 neliometriä. Vuonna 2010 ja sen jälkeen Etelä-Karjalaan valmistuneet mökit ovat keskimääräiseltä kerrosaltaan 51 neliometriä suurempia kuin maakuntaan ennen vuotta 2010 rakennetut mökit.

Suuret vuokramökit, joihin voi kuulua useampi huoneisto, kasvattavat osaltaan Etelä-Karjalan mökkien keskimääräistä kerrosalaa. Vuokramökit ovat koko maassa keskimäärin suurempia kuin muut mökit. Kaikkien vuokramökkien keskimääräinen kerrosala on 72 neliometriä muiden mökkien keskimääräisen kerrosalan ollessa 48 neliometriä.

Eniten mökkejä on vuodesta 2010 alkaen rakennettu Lappiin. Tätä ennen valmistuneita mökkejä on eniten Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla.

Sisällys

Kesämökki 2020.....	4
Kuopio mökkivaltaisin kunta 2020.....	4
Mökkikanta kasvoi eniten 1980-luvulla.....	5
Muutama tuhat vapaa-ajan asuinrakennusta vuosittain.....	5
Kesämökkien keskikoko 49 neliötä.....	6
Yli 780 000 suomalaista kuului kesämökin omistavaan asutokuntaan.....	6
Kesämökin omistajien keski-ikä 63 vuotta.....	6
Rakennuskanta 2020 (Korjattu 3.6.2021).....	8
Rakennuskannasta suurin osa asuinrakennuksia.....	8
Kaksi kolmasosaa rakennuksista on yksikerroksisia.....	8

Taulukot

Taulukko 1. Kunnat, joissa eniten kesämökkejä vuonna 2020.....	4
Taulukko 2. Kesämökki pinta-alan mukaan 2020.....	6
Taulukko 3. Rakennukset käyttötarkoituksen mukaan 31.12.2020.....	8

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Rakennukset, asunnot ja henkilöt talotyypin ja kerrosluvun mukaan 31.12.2020 (Korjattu 3.6.2021).....	10
Liitetaulukko 2. Rakennukset lämmitysaineen mukaan 1970-2020.....	10
Liitetaulukko 3. Rakennukset rakennusaineen mukaan 1960-2020 (Korjattu 3.6.2021).....	12

Kuviot

Kuvio 1. Kesämökkien määrä maakunnittain 2020.....	4
Kuvio 2. Kunnat, joissa 2020 oli enemmän mökkejä kuin asuttuja asuntoja (mökkimäärältään suurimmat).....	5
Kuvio 3. Kesämökkien lukumäärä 1970 - 2020.....	5

Laatuseloste: Rakennukset ja kesämökki.....	13
---	----

Kesämökkit 2020

Kuopio mökkivaltaisn kunta 2020

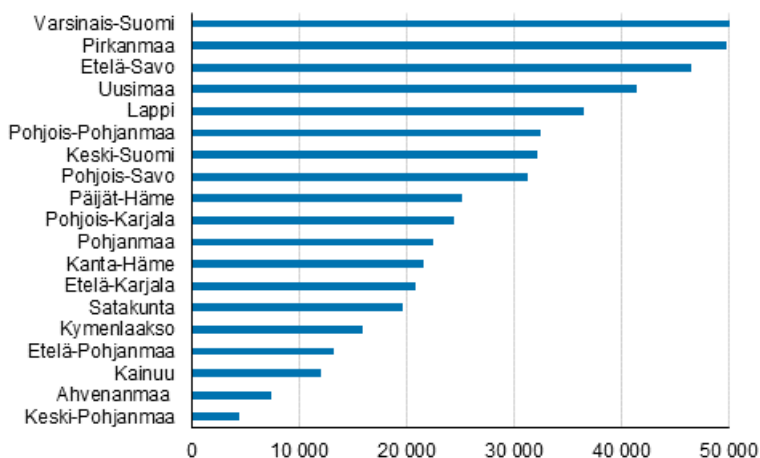
Suomessa oli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2020 kaikkiaan 508 289 kesämökkiä. Mökkivaltaisn kunta oli Kuopio, jossa oli 10 500 mökkiä. Seuraavaksi eniten kesämökkejä oli Mikkelissä, Paraisilla, Savonlinnassa ja Hämeenlinnassa. Tilastokeskuksen tiedot kuvaavat kesämökkien määriä uusimman kuntaluokituksen mukaan.

Taulukko 1. Kunnat, joissa eniten kesämökkejä vuonna 2020

Kuntajako 1.1.2021	Kesämökkien lukumäärä
1. Kuopio	10 507
2. Mikkelii	10 345
3. Parainen	9 665
4. Savonlinna	8 765
5. Hämeenlinna	8 636
6. Lohja	8 255
7. Kuusamo	7 518
8. Kouvola	7 477
9. Raasepori	6 848
10. Salo	6 455
11. Pori	5 141
12. Naantali	4 946
13. Kemiönsaari	4 889
14. Mäntyharju	4 791
15. Kangasala	4 506

Maakunnista eniten mökkejä vuonna 2020 oli Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla, molemmissa maakunnissa oli noin 50 000 kesämökkiä. Vähiten kesämökkejä oli Keski-Pohjanmaalla ja Ahvenanmaalla. Keski-Pohjanmaalla mökkejä oli noin 4 500 ja Ahvenanmaalla 7 500.

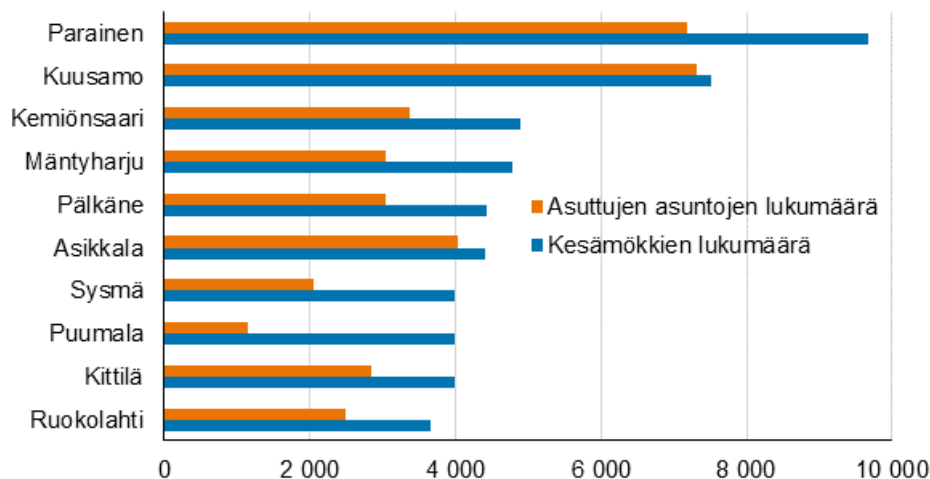
Kuvio 1. Kesämökkien määrä maakunnittain 2020

Kunnan mökkitiheyttä voidaan kuvata myös vertaamalla kesämökkien määrää vakinaisesti asuttujen asuntojen määrään. Tällöin mökkirikkaimpiin kuntiin nousevat väestömäärältään suhteellisen pienet paikkakunnat, joissa on paljon kesämökkejä. Kaikkiaan 63 kunnassa oli vuonna 2020 enemmän mökkejä kuin vakinaisesti asuttuja asuntoja. Tällaisia mökkimäärältään suuria kuntia olivat mm. Parainen, Kuusamo,

Kemiönsaari ja Mäntyharju. Vakinaisten asukkaiden vähentyessä kesäasukkaiden määrä korostuu yhä useammassa kunnassa.

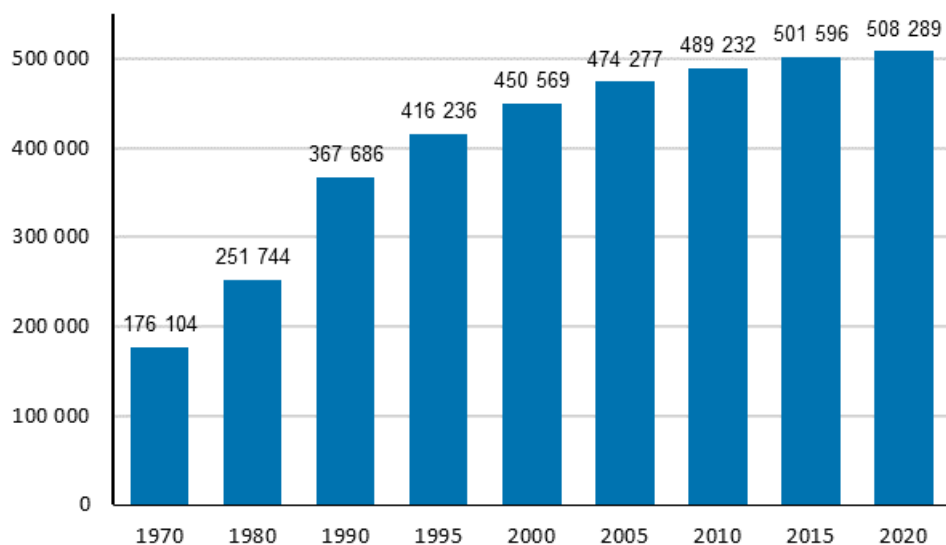
Kuvio 2. Kunnat, joissa 2020 oli enemmän mökkejä kuin asuttuja asuntoja (mökkimäärältään suurimmat)

Mökkikanta kasvoi eniten 1980-luvulla

Mökkien määrä on kasvanut nopeimmin 1980-luvulla. Vuonna 1990 mökkejä oli 368 000, mikä on 46 prosenttia enemmän kuin vuonna 1980. Vuodesta 1970 vuoteen 1980 lisäys oli 75 600 kesämökkiä eli 43 prosenttia. Vuodesta 2020 alkaen kesämökkikantaan ei enää lasketa niin sanottuja mummonmökkejä. Sen sijaan vuokrattavat lomamökit sisältyvät uuteen mökkikantaan

Kuvio 3. Kesämökkien lukumäärä 1970 - 2020

Muutama tuhat vapaa-ajan asuinrakennusta vuosittain

Vapaa-ajan asuinrakennuksia rakennetaan entistä vähemmän. 2000-luvulla vapaa-ajan asuinrakennusten uudistuotanto on ollut pääsääntöisesti yli 4 000 rakennusta vuodessa, mutta aivan viime vuosina enää noin 2000 vapaa-ajan asuinrakennusta vuodessa.

Viime vuosina uudisrakentaminen on ollut vilkkainta Lapissa, Varsinais-Suomessa ja Etelä-Savossa, maakunnassa, jonne 2000-luvulla on rakennettu keskimäärin noin 400–500 vapaa-ajan asuinrakennusta vuosittain.

Kesämökkien keskikoko 49 neliötä

Uudet kesämökit ovat pinta-alaltaan entistä suurempia. 2010-luvulla rakennettujen vapaa-ajan asuinrakennusten keskimääräinen pinta-ala oli 72 neliötä ja mediaani 64 neliötä. Vuosina 2000–2009 rakennettujen kesämökkien keskimääräinen pinta-ala oli 67 neliötä ja mediaani 57 neliötä. Kaikkien kesämökkien keskikoko vuonna 2020 oli 49 neliötä. Keskikokoon lasketaan vapaa-ajan asuinrakennusten tai loma-asumiseen käytettävien rakennusten tiedossa olevat neliöt (noin 13 000 mökin pinta-ala on tuntematon). Suuret mökit ja vapaa-ajan asuinrakennukset kasvattavat keskikokoa jonkin verran, sillä mökkien neliöistä laskettu mediaani on kaikkien mökkien osalta 40 neliötä. Kesämökeistä siis puolet on pinta-alaltaan edelleen 40 neliöisiä tai sitä pienempiä. Suurten, vähintään 60 neliöisten, mökkien osuus kaikista vapaa-ajan asuinrakennuksista vuonna 2020 oli 25 prosenttia. Vuonna 1970 näiden suurten mökkien osuus mökkikannasta oli 15 prosenttia.

Taulukko 2. Kesämökit pinta-alan mukaan 2020

Pinta-alaluokka, m ²	Mökkien määrä	%
Mökkejä yhteensä	508 289	100,0
-19	49 694	9,8
20-39	182 571	35,9
40-59	134 989	26,6
60-79	64 054	12,6
80-99	31 476	6,2
100-	32 143	6,3
Tuntematon	13 362	2,6
Keskipinta-ala	49	.
Mediaani	40	.

Yli 780 000 suomalaista kuului kesämökin omistavaan asuntokuntaan

Kesämökeistä 422 000 oli yksityisten henkilöiden omistuksessa. Noin 85 800 mökkiä oli joko perikuntien, yritysten, yhteisöjen tai ulkomaalaisten omistamia. Kesämökin omistaviin asuntokuntiin kuului yhteensä lähes 782 300 henkilöä. Monessa kunnassa kesäasukkaat kaksinkertaistavat kunnan väkimäärän kesäisin.

Kesämökki sijaitsee yleensä lähellä asuinpaikkaa. Asuinmaakuntansa alueelta mökin omisti 64 prosenttia kaikista mökin omistajista. Ahvenanmaan ja Lapin mökinomistajista yli 90 prosenttia omisti mökin asuinmaakunnassaan. Sen sijaan uusmaalaisten omistajien mökit sijaitsivat pääosin muualla kuin asuinmaakunnassa. Vain 28 prosenttia uusmaalaisten omistamista mökeistä sijaitsi Uudellamaalla. Kaikista mökinomistajista kolmasosa omisti kesämökin kotikunnassaan.

Kesämökin omistajien keski-ikä 63 vuotta

Uusien, vuonna 2020 valmistuneiden kesämökkien omistajien keski-ikä oli 55 vuotta, kun taas kaikkien mökinomistajien keski-ikä vuonna 2020 oli 63 vuotta. Alle 40-vuotiaita omistajia oli noin 24 000 eli vain 7 prosenttia kaikista mökinomistajista.

Kaikista kesämökeistä lähes neljälläkymmenellä prosentilla oli omistajana kahden aikuisen henkilön asuntokunta ja 11 prosentilla mökeistä oli omistajatalouksissa alle 18-vuotiaita lapsia. Yksinasuva henkilö oli omistajana 15 prosentilla mökeistä ja 17 prosenttia kaikista mökeistä omisti perikunta, yritys, yhteisö tai omistaja oli tuntematon. Kesämökin omistajajoukosta lähes 60 prosenttia asui joko omakoti- tai

paritalossa. Kerrostaloissa asui 28 prosenttia mökinomistajista. Rivitalosta mökkimatalle suuntaa yksitoista prosenttia mökin omistajista.

Rakennuskanta 2020 (Korjattu 3.6.2021)

Rakennuskannasta suurin osa asuinrakennuksia

Rakennuskanta, johon ei lasketa kesämökkejä eikä myöskään maatalous- tai muita talousrakennuksia, käsitti vuoden 2020 lopussa kaikkiaan 1,5 miljoonaa rakennusta. Asuinrakennuksia, joista suurin osa on omakotitaloja, oli koko rakennuskannasta 86 prosenttia. Muita kuin asuinrakennuksia (mukaan lukien asuntolat ja erityisryhmien asuinrakennukset) oli yhteensä **217 000** eli 14 prosenttia koko rakennuskannasta. Asuinrakennuksista 60 prosenttia on rakennettu vuonna 1970 tai sen jälkeen, omakoti- ja paritaloista 58 prosenttia ja kerrostaloista 66 prosenttia.

Rakennuskannan koko kerrosala oli vuoden 2020 lopussa yhteensä yli 505 miljoonaa neliometriä. Rakennusten keskimääräinen pinta-ala oli noin 330 neliometriä, muiden kuin asuinrakennusten keskimääräinen pinta-ala oli **noin 900** neliometriä. Kerrosalaan suhteutettuna asuinrakennusten osuus koko kerrosalasta oli vain 63 prosenttia. Muista kuin asuinrakennuksista teollisuuden ja kaivannaistoiminnan rakennukset olivat kerrosalaltaan suurin ryhmä.

Taulukko 3. Rakennukset käyttötarkoituksen mukaan 31.12.2020

Rakennusluokitus 2018	Rakennusten lukumäärä 2020	Kerrosala, m ²	Kerrosalan osuus, %
Kaikki rakennukset	1 536 650	505 285 969	100,0
0110, 0111 Omakoti- ja paritalot	1 169 903	169 521 401	33,5
0112 Rivitalot	84 022	36 374 762	7,2
012 Kerrostalot	65 479	107 857 851	21,3
013, 014 Asuntolarak. ja erityisryhmien asuinrakennukset	2 604	2 988 982	0,6
03 Liikerakennukset	32 030	30 602 871	6,1
04 Toimistorakennukset	10 557	20 043 480	4,0
05 Liikenteen rakennukset	48 200	12 635 402	2,5
06 Hoitoalan rakennukset	6 223	11 220 632	2,2
07 Kokoontumisrakennukset	14 869	10 988 244	2,2
08 Opetusrakennukset	12 231	22 261 387	4,4
09 Teollisuuden ja kaivannaistoiminnan rakennukset	33 657	50 124 201	9,9
10 Energiahuoltorakennukset	6 254	2 385 524	0,5
11 Yhdyskuntatekniikan rakennukset	7 605	1 396 667	0,3
12 Varastorakennukset	35 939	24 636 823	4,9
13 Pelastustoimen rakennukset	2 382	1 441 348	0,3
19 Muut rakennukset	4 695	806 394	0,2

Suomessa oli vuoden 2020 lopussa 1 536 650 rakennusta. Vanhoja ennen vuotta 1921 valmistuneita rakennuksia oli noin **86 000** eli 6 prosenttia rakennuskannasta. Rakennuskannasta kolme neljäsosaa oli omakoti- ja paritaloja. Kerros- ja rivitalot muodostivat sen sijaan alle kymmenesosan koko rakennuskannan määrästä. Kerrosalana mitattuna kerrostalot muodostivat reilun kolmasosan kaikkien asuinrakennusten kerrosalasta.

Kaksi kolmasosaa rakennuksista on yksikerroksisia

Rakennuskannasta 66 prosenttia oli yksikerroksisia rakennuksia. Lukumääräisesti suurin osa rakennuskantaan kuuluvista rakennuksista on pientaloja. Yksi- ja kaksikerroksiset rakennukset muodostivat yhteensä 95 prosenttia koko rakennuskannasta. Suomalaisista yksi- ja kaksikerroksisissa rakennuksissa asuu 3,6 miljoonaa eli 66 prosenttia. Vähintään neljäkerroksisia rakennuksia oli 30 800, joista suurin osa oli asuinkerrostaloja. Vähintään neljäkerroksisissa asuinkerrostaloissa asuu yli miljoona suomalaista (1 349 600). Rakennus, jossa on kymmenen kerrosta tai enemmän, on jo melko harvinainen. Koko maassa

tällaisia maamerkkejä on noin 381. Näistä varsinaisia asuinkerrostaloja on noin 283. Yli kaksitoistakerroksisia taloja eli niin sanottuja tornitaloja oli 118. Näistä 83 oli rekisterien mukaan asuinkerrostaloja.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Rakennukset, asunnot ja henkilöt talotyyppin ja kerrosluvun mukaan 31.12.2020 (Korjattu 3.6.2021)

Korjattu 3.6.2021. Korjatut kohdat on merkitty punaisella.			
Talotyyppi	Rakennuksia	Asuntoja	Henkilöitä (ns. asuntoväestö)
Kaikki rakennukset ¹⁾	1 536 650	3 124 286	5 411 922
1-2 kerrosta	1 462 189	1 792 110	3 557 380
3-9 kerrosta	58 550	1 307 053	1 821 619
10+ kerrosta	381	22 713	29 599
tuntematon kerrosluku	15 530	2 410	3 324
Omakoti- ja paritalot	1 169 903	1 178 861	2 599 728
Rivitalot	84 022	419 694	716 105
Asuinkerrostalot	65 479	1 467 617	2 027 141
1-2 kerrosta	20 603	164 707	213 953
3-9 kerrosta	44 434	1 279 779	1 783 235
10+ kerrosta	283	22 383	29 170
tuntematon kerrosluku	159	748	783
Muut rakennukset	217 246	58 114	68 948
1-2 kerrosta	194 414	35 901	42 768
3-9 kerrosta	9 753	20 674	24 074
10+ kerrosta	98	330	429
tuntematon kerrosluku	12 981	1 209	1 677

1) Vuodesta 2020 alkaen käytössä on rakennusluokitus 2018. Aikasarjatarkastelun ja liitetaulukoiden yhtenäisyyden vuoksi asuntolat ja erityisryhmien asuinrakennukset sisältyvät tässä taulukossa 'Muihin rakennuksiin'.

Liitetaulukko 2. Rakennukset lämmitysaineen mukaan 1970-2020

Lämmitysaine	Vuosi						
	1970	1980	1990	2000	2010	2015	2020 ²⁾
Kaikki rakennukset	837 948	934 845	1 162 410	1 299 490	1 446 096	1 505 138	1 536 650
Kauko- /aluelämpö	..	48 538	105 608	130 946	164 721	180 749	204 143
Öljy, kaasu	320 171	347 498	306 750	320 934	322 279	316 688	295 101
Kivihiihi, koksi	24 328	11 794	8 753	7 986	6 983	6 789	6 284
Sähkö	41 872	178 707	357 743	455 752	554 368	578 568	589 106
Puu, turve	429 467	327 230	321 342	292 763	277 553	278 661	278 660
Maalämpö	3 397	21 667	46 014	73 475
Muu, tuntematon 1)	22 111	20 578	62 214	87 486	98 525	97 669	89 881
%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kauko- /aluelämpö	..	5,2	9,1	10,1	11,4	12,0	13,3
Öljy, kaasu	38,2	37,2	26,4	24,7	22,3	21,0	19,2
Kivihiihi, koksi	2,9	1,3	0,8	0,6	0,5	0,5	0,4
Sähkö	5,0	19,1	30,8	35,1	38,3	38,4	38,3
Puu, turve	51,3	35,0	27,6	22,5	19,2	18,5	18,1
Maalämpö	0,3	1,5	3,1	4,8
Muu, tuntematon 1)	2,6	2,2	5,4	6,7	6,8	6,5 ¹⁾	5,8

1) Noin puolet rakennuksista, joiden polttoaine on 'Muu, tuntematon', on ns. kylmiä rakennuksia (ei kiinteää lämmityslaitetta), loput ko. luokasta ovat lämmitysaineeltaan pääosin tuntemattomia.

2) Vuodesta 2020 alkaen käytössä on rakennusluokitus 2018

Liitetaulukko 3. Rakennukset rakennusaineen mukaan 1960-2020 (Korjattu 3.6.2021)

Korjattu 3.6.2021. Korjatut kohdat on merkitty punaisella.									
Talotyyppi		Rakennusaine							
		Yhteensä	%	Kivi	%	Puu	%	Muu, tuntematon	%
Kaikki rakennukset	1960	832 460	100,0	55 008	6,6	777 452	93,4
	1970	837 948	100,0	83 125	9,9	754 823	90,1
	1980	934 845	100,0	120 608	12,9	814 237	87,1
	1990	1 162 410	100,0	168 818	14,5	956 626	82,3	36 966	3,2
	2000	1 299 624	100,0	194 725	15,0	1 040 189	80,0	64 710	5,0
	2010	1 446 096	100,0	229 311	15,9	1 163 138	80,4	53 647	3,7
	2015	1 505 138	100,0	243 463	16,2	1 212 662	80,6	49 013	3,3
	2020 ¹⁾	1 536 650	100,0	256 128	16,7	1 238 717	80,6	41 805	2,7
Asuinrakennukset	1960	725 932	100,0	25 586	3,5	700 346	96,5
	1970	768 204	100,0	58 287	7,6	709 917	92,4
	1980	842 662	100,0	89 490	10,6	753 172	89,4
	1990	1 004 809	100,0	121 291	12,1	870 314	86,6	13 204	1,3
	2000	1 120 714	100,0	138 357	12,3	935 928	83,5	46 429	4,1
	2010	1 234 602	100,0	159 441	12,9	1 039 706	84,2	35 455	3,7
	2015	1 283 291	100,0	168 021	13,1	1 083 163	84,4	32 107	2,5
	2020	1 319 404	100,0	173 843	13,2	1 117 936	84,7	27 625	2,1
Muut rakennukset	1960	106 528	100,0	29 422	27,6	77 106	72,4
	1970	69 744	100,0	24 838	35,6	44 906	64,4
	1980	92 183	100,0	31 118	33,8	61 065	66,2
	1990	150 249	100,0	47 394	31,5	82 661	55,0	20 194	13,4
	2000	178 910	100,0	56 368	31,5	104 261	58,3	18 281	10,2
	2010	211 494	100,0	69 870	33,0	123 432	58,4	18 182	8,6
	2015	221 847	100,0	75 442	34,0	129 499	58,4	16 906	7,6
	2020	217 246	100,0	82 285	37,9	120 781	55,6	14 180	6,5

1) Vuodesta 2020 alkaen käytössä on rakennusluokitus 2018. Aikasarjatarkastelun vuoksi asuntolat ja erityisryhmien asuinrakennukset sisältyvät tässä taulukossa 'Muihin rakennuksiin'.

Laatuseloste: Rakennukset ja kesämökit

1. Tilastotietojen relevanssi

Rakennukset ja kesämökit -tilasto kuvaa olemassa olevaa rakennus- ja kesämökkikantaa vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaan. Rakennuskantaan eivät pääsääntöisesti sisälly seuraavat rakennukset: maataloustuotannossa käytettävät rakennukset, sauna- ja talousrakennukset sekä puolustusvoimien rakennukset. Rakennuskantaan eivät sisälly myöskään kesämökit, sillä ne esitetään useimmiten omana tietona. Rakennus- ja kesämökkikanta ei sisällä samoja rakennuksia, sillä yksittäinen rakennus luokitellaan joko rakennuskantaan tai kesämökkikantaan. Asutut kesämökit sisältyvät asuntokantaan ja sitä kautta myös rakennuskantaan, mutta eivät kesämökkikantaan. Asutut kesämökit on otettu mukaan rakennuskantaan vuodesta 2000 lähtien.

Rakennukset ja kesämökit -tilastossa otettiin käyttöön aineistovuonna 2020 uusi rakennusluokitus (Rakennusluokitus 2018). Rakennuskantaa voidaan kuvata mm. rakennuksen käyttötarkoituksen (asuinrakennus, liikerakennus, toimistorakennus jne.), rakennusvuoden, kerrosalan ja rakennusaineen mukaan. Kesämökeiksi on määritelty vuodesta 2020 alkaen ne rakennukset, joiden käyttötarkoitus oli vuoden viimeisenä päivänä vapaa-ajan asuinrakennus (021). Uudessa rakennusluokituksessa myös vuokrattavat lomamökit sisältyvät vapaa-ajan asuinrakennusten luokkaan 021 (aikaisemmassa luokituksessa ne sisältyivät liikerakennusten luokkaan, 124). Sen sijaan aikaisemmin mökkikantaan sisältyneet ns. mummonmökit eivät enää sisälly kesämökkikantaan.

Rakennukset ja kesämökit -tilasto perustuu Digi- ja väestötietoviraston (DVV:n) väestötietojärjestelmän rakennuksia koskeviin tietoihin, joita ylläpitävät kuntien rakennusvalvontaviranomaiset ja maistraatit. Väestötietojärjestelmään tallennettavat tiedot määrittelee laki- ja asetus väestötietojärjestelmästä. Tilastokeskuksen tehtävänä on puolestaan laatia yhteiskuntaoloja kuvaavia tilastoja (Laki tilastokeskuksesta).

2. Menetelmäkuvaus

Rakennukset ja kesämökit -tilasto on kokonaistilasto, jonka tiedot poimitaan DVV:n väestötietojärjestelmän rakennuksia koskevista tiedoista.

DVV:n rakennuksia ja asuntoja koskeva tietojärjestelmä on luotu 1980-luvun alussa. Sen tietopohjan muodostaa Tilastokeskuksen, vuoden 1980 väestölaskennan yhteydessä, omistajilta tai rakennuksen ja asunnon haltijoilta kerätyt tiedot. Tiedonkeruu perustui väestökirjalakiin ja erilliseen väestölaskenta-asetukseen. Vuodesta 1982 lähtien rakennus- ja huoneistotietoja on päivitetty tietojärjestelmään rakennushankeilmoituksilla, jotka täytetään haettaessa rakennuslupaa uutta rakennusta, laajennusta tai muutostöitä varten. Koko 1980-luvun ajan DVV:n väestötietojärjestelmän rakennus- ja huoneistotietoja tarkistettiin ja korjattiin eri tietojen osalta. Tilastokeskus kehitti erilaisia käsittelysääntöjä aineiston käsittelemiseksi, jotta rekisteritietoja pystyttäisiin jatkossa käyttämään vuosittaisen rakennus- ja asuntokantatilaston tekemiseen. Rakennuksia koskeva vuosittainen tilastotuotanto aloitettiin Tilastokeskuksessa vuodesta 1987 alkaen ja kesämökkejä koskeva tilastointi vuodesta 1989 alkaen.

Rakennukset ja kesämökit -tilaston lähdeaineistona on DVV:n väestötietojärjestelmän rakennuksia, asuntoja ja henkilöitä koskevat tiedot. Väestötietojärjestelmän tunnusjärjestelmä muuttui, kun ns. pysyvä rakennustunnus otettiin käyttöön marraskuussa 2014. Tilastossa pysyvä rakennustunnus on käytössä aineistovuodesta 2014 lähtien, mikä voi vaikuttaa jonkin verran mm. aikasarja- ja vuosimuutostietoihin. Vuosittain tuotetut tilastotiedot ovat pitemmällä periodilla suhteellisen vertailukelpoisia keskenään, vaikka yksittäiset vuosimuutokset eivät ole kaikilta osin tarkkoja ja luotettavia.

Rakennukset ja kesämökit -tilaston laatu on suhteellisen suoraan riippuvainen lähdeaineiston laadusta. Tiedot asuntojen purkamisesta tai muusta rakennusten poistumasta eivät välity säännöllisesti väestötietojärjestelmään. Tämän vuoksi Tilastokeskuksen aineistoa pyritään korjaamaan käsittelysäännöillä siten, että aineistosta karsitaan todennäköiset poistumatapaukset kuten vanhat ja huonokuntoiset rakennukset. Tilastosta poistetaan esimerkiksi suhteellisen pitkään asumattomina olleet omakotitalot. Mikäli tällaiseen asuntokannasta poistettuun rakennukseen muuttaa vakinaisia asukkaita, asunto palautuu jälleen asuntokantaan. Kaikki muutostyöt eivät ole luvanvaraisia rakennustoimenpiteitä, eivät myöskään kaikki

rakennuksen varusteita ja verkostoliittymiä koskevat toimenpiteet, joten niistä ei aina välity tietoa viranomaiselle ja sitä kautta tilastoihin. Tämän vuoksi suurelta osalta kesämökkien rekisteritiedoista puuttuu mm. tieto sähköistyksestä tai vesijohto- ja viemäri liittymistä. Alkuperäisaineiston virheellisyyksiä ja rakennusten puuttuvia tietoja pyritään jonkin verran päättelemään ja korjaamaan Tilastokeskuksessa. Esimerkiksi samaa rakennusta kuvaavia tietoja ei ole hyväksytty kahdesti, mikäli on epäily päällekkäisistä tiedoista. Myös muita alkuperäisaineiston virheellisyyksiä ja rakennusten puuttuvia tietoja pyritään päättelemään ja korjaamaan. Osa rakennusten ja asuntojen varustetiedoista on kerätty vasta vuoden 1980 väestölaskentatietojen jälkeen, minkä vuoksi ne ovat osin puutteellisia. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi hissi, parveke ja koneellinen ilmastointi. Rakennuskannasta karsitaan mm. maataloustuotannossa käytettävät rakennukset sekä asuinrakennusten sauna- ja talousrakennukset, sillä niitä ei kerätty vuoden 1980 väestölaskennassa eivätkä ne siten olleet mukana rekisterin tietopohjaa muodostettaessa. Yksilöivien tunnistetietojen avulla Tilastokeskuksen rakennuskantatietoihin yhdistetään muita tietoja mm. rakennuksessa olevien asuntojen ja asukkaiden määrä.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Rakennusten keskeisten tietojen peittävyys on suhteellisen hyvä. Rakennusten määrässä ja ominaisuustiedoissa on kuitenkin jonkin verran virheellisyyksiä, sillä kaikki muutostiedot eivät tule kattavasti väestötietojärjestelmää ylläpitävien viranomaisten tietoon. Vuoden 1990 väestölaskennan yhteydessä tehdyn luotettavuustutkimuksen mukaan rekisteripohjaisessa tilastossa oli noin 20 000 rakennusta liikaa. Nämä rakennukset olivat joko purettuja, tuhoutuneita tai muuttuneet kesämökeiksi. Väestötietojärjestelmän rakennuksia ja asuntoja koskevista tiedoista ei saada poistumatietoja tarkasti, minkä vuoksi Tilastokeskus pyrkii karsimaan rakennuskantatilastosta vanhat ja huonokuntoiset rakennukset ja asunnot. Mikäli tällaiseen rakennuskannasta poistettuun rakennukseen muuttaa vakinaisia asukkaita, rakennus palautuu jälleen rakennuskantaan. Tiedot ilman lupaa rakennetuista uusista kohteista sekä muutos- ja parannustöistä eivät välity tietojärjestelmään. Lämmitystavan tai -aineen muutokset eivät kaikissa tapauksissa ole luvanvaraisia rakennustoimenpiteitä. Myös rakennuksen varusteita ja verkostoliittymiä koskevissa tiedoissa saattaa olla virheellisyyttä. Vääriä tietoja pystytään jonkin verran korjaamaan Tilastokeskuksessa poistamalla ristiriitaisuuksia eri varusteiden, lämmitystapojen ja -aineiden kesken. Myös niissä tiedoissa on puutteellisuksia, joita on alettu kerätä vasta vuoden 1980 tietopohjan perustamisen jälkeen. Esimerkiksi tiedot hissistä, parvekkeesta ja koneellisesta ilmastoinnista voivat olla puutteellisia. Vuosittain tehdyt tilastotiedot ovat pitemmällä periodilla suhteellisen vertailukelpoisia keskenään. Yksittäiset vuosimuutokset eivät ole kaikilta osin tarkkoja ja luotettavia.

Kesämökkikannan tilastointia muutettiin vuodesta 2020 alkaen siten, että kesämökeiksi luokitellaan ne rakennukset, joiden käyttötarkoitus oli vuoden viimeisenä päivänä vapaa-ajan asuinrakennus (021), ks. lisää luku 6. Aikasarjatarkastelussa kesämökkien määrä hieman pieneni siitä huolimatta, että myös vuokrattavat lomamökit luokitellaan uudessa rakennusluokituksessa vapaa-ajan asuinrakennuksiin. Sen sijaan aikaisemmin mökkikantaan sisältyneet ns. mummonmökkit eivät enää sisälly kesämökkikantaan. Kesämökkitiedoista voi yleisesti puuttua jonkin verran yksiköitä. Kesämökkikäyttöön otetaan rakennuksia, jotka ovat rekisterissä muissa käyttötarkoitusluokissa kuin vapaa-ajan asuntoina (esim. tyhjilleen jääneet omakotitalot tai entisten maatilojen asuinrakennukset). Tällaisten rakennuksen muuttuminen vapaa-ajan asunnoiksi ei pääsääntöisesti välity rekisteriviranomaisille ja sitä kautta tilastoihin. Rekisteriin tehtyjä tarkistuksia ja kyselyjä on aikaisemmin pyritty kohdistamaan juuri käyttötarkoitukseltaan tuntemattomiin ja/tai tyhjiillään oleviin rakennuksiin, joiden käyttötarkoitus on saattanut muuttua vapaa-ajan asuinrakennukseksi. On myös mahdollista, että kesämökki muutetaan käyttötarkoitukseltaan asuinrakennukseksi, kun se otetaan asumiskäyttöön. Tällöin kesämökki poistuu kesämökkikannasta. Samoin tapahtuu myös silloin, kun kesämökki ilmoitetaan muuttoilmoituksessa vakinaiseksi osoitteeksi. DVV on täydentänyt väestötietojärjestelmän rakennustietoja lisäämällä rekisteriin verohallinnon kesämökkitietoja. Tämän vuoksi joissakin kunnissa voi olla liikaa vapaa-ajan asuinrakennuksia. Ts. sama kesämökki on ollut sekä DVV:n väestötietojärjestelmässä että verottajalta saadussa aineistossa. Kaikissa tapauksissa näitä ei ole voitu päätellä samaksi yksiköksi, koska verohallinnon tiedoissa ei ole rakennuksen koordinaattitietoja. Kesämökin omistajaan liittyvät tiedot, kuten ulkokuntalaisten kesäasukkaiden määrä, kuvaavat vain viranomaisrekisterin kautta saatavia tietoja. Kesämökin todellinen käyttäjäryhmä voi joissakin tapauksissa olla aivan toinen, kuin mitä rekisteritiedoista pystytään päättelemään. Suurelta osalta

kesämökkejä puuttuu tieto mm. sähköistyksestä tai vesijohto- ja viemäri liittymistä. Otospohjaisen kyselytutkimuksen (Kesämökkibarometri 2016) mukaan kesämökeistä 77 prosenttia oli sähköverkon piirissä ja 17 prosenttia sai talousvetensä vesilaitoksen tai vesiosuuskunnan verkosta. Vastaavat tiedot viranomaisrekisteriin pohjautuvassa kesämökkitilastossa on, että kesämökeistä 37 prosentilla on sähköliittymä ja 6 prosentilla liittymä vesijohtoverkoston.

DVV toteutti vuonna 2003 automaattisen tietojenkäsittelyn menetelmin laajan rakennusten koordinaattitietojen perusparannushankkeen, jolloin myös rakennus- ja kesämökkitilastojen koordinaattitiedot paranivat. Koordinaattitiedon kattavuus vaihtelee jonkin verran kunnittain. Rakennukset ja kesämökkitilastossa oli alle 1 000 (eli alle 1 prosentti) sellaista rakennusta tai kesämökkiä, joilta puuttui koordinaattitieto tai koordinaatti ei ollut validi muiden aluetietojen kanssa.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Rakennukset ja kesämökkitilasto tehdään vuosittain. Tiedot ovat vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaan. Rakennukset ja kesämökkitilasto valmistuu noin viisi kuukautta tilastointiajankohdan jälkeen. Aluejakona käytetään tilastointiajankohdan jälkeistä päivää eli vuoden vaihteen ensimmäisen päivän aluejakoa. Näin ollen kunnat, jotka yhdistyvät vuoden ensimmäisenä päivänä on tilastoitu yhteen. Julkistamiskalenterin verkko-osoite: <http://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>

5. Tilastojen saatavuus

Rakennus- ja kesämökkikantaa koskevia tietoja on saatavilla kunnittain ja kuntaa suuremmilla aluejaoilla Tilastokeskuksen internet-sivuilta, maksuttomasta StatFin -tilastopalvelusta. Muuta Rakennukset ja kesämökkitilastoon liittyvää tietoa on tilaston kotisivulla <http://tilastokeskus.fi/til/rakke/index.html>. Kotisivun linkeistä löytyvät mm. tilaston kuvaus sekä käsitteet ja määritelmät.

Rakennus- ja kesämökkitilastoja koskevia painojulkaisuja on julkaistu vuosittain 1987-2007 Tilastokeskuksen Asuminen-sarjassa ja sitä aikaisemmin Väestölaskenta-sarjassa vuodesta 1950. Tilastossa käytetyt alue- ja rakennusluokitukset löytyvät Tilastokeskuksen luokitus- ja metatietopalvelujen kotisivuilta. Maksullisissa palveluissa sekä erityisselvityksinä tilattavissa tiedoissa on saatavilla yksityiskohtaisempaa tietoa, myös kuntien osa-alueiden mukaan.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Rakennus-, asunto- ja asuinolotilastojen tuotantojärjestelmää uudistettiin asunto- ja rakennustietojen osalta aineistovuonna 2020. Lisäksi vuoden 2020 tilastossa on otettu käyttöön uusi rakennusluokitus (Rakennusluokitus 2018). Uudistuneessa tilastotuotantoprosessissa hyödynnetään mm. useampia aineistoja asunto- ja rakennustietojen päättelyssä ja korjauksissa. Rakennuskantapäätelyä on muutettu siten, että vuodesta 2020 alkaen kesämökkikanta muodostetaan rakennusluokituksen luokkaan 021 (Vapaa-ajan asuinrakennukset) kuuluvista rakennuksista. Uuden rakennusluokituksen mukaan myös vuokrattavat lomamökkit luokitellaan vapaa ajan asuinrakennuksiin, kun ne edellisessä luokituksessa kuuluivat liikerakennusten luokkaan (124). Samassa yhteydessä ns. mummonmökkit poistuivat kesämökkikannasta. Edellä kuvatun rakennuskantapäätelyn vaikutus näkyy mm. aikasarjatarkastelussa siten, että varsinaiseen rakennuskantaan sisältyvien rakennusten määrä pieneni hieman edellisvuodesta. Rakennuskannan määrän pieneneminen johtui vuokrattavien lomamökkien siirtymisestä kesämökkikantaan.

Muita huomionarvoisia muutoksia erityisesti uudistuneeseen rakennusluokitukseen liittyen on asuntoloiden ja erityisryhmien asuinrakennusten siirtyminen varsinaisiin asuinrakennuksiin, päiväkotien siirtyminen hoitoalan rakennuksista opetusrakennuksiin sekä huoltoasemien, autokorjaamojen, autopesuloiden siirtyminen liikenteen rakennuksista liikerakennuksiin. Lisäksi, vanhassa luokituksessa olleet 'Muut erilliset pientalot' ovat pääsääntöisesti siirtyneet joko rivitaloihin tai pienkerrostaloihin. Lisätietoja uudesta rakennusluokituksesta on rakennusluokituksen käsikirjassa: Rakennusluokitus 2018, Käyttäjän käsikirja, Käsikirjoja 2/2018, Tilastokeskus.

Statfin-taulukossa aikasarjan tiedot ovat uuden rakennusluokituksen mukaan koko aikasarjassa 2005-2020, joskin vuoden 2020 tietoihin vaikuttaa rakennus- ja kesämökkikannan määrittelyssä tapahtunut muutos.

Vertailtaessa eri ajankohtien tietoja on otettava huomioon, että osa muutoksista voi johtua rakennuksen käyttötarkoituksen muutoksista tai esimerkiksi rekisterissä tehdyistä tarkastuksista, tilastoaineiston käsittelyn muutoksista ja aikaisempien vuosien erilaisista tiedonkeruumenetelmistä. Esimerkiksi rakentamisvuosien korjaukset vaikuttavat rakennusten ikärakenteeseen, samoin rakennusten käyttötarkoitukseen kohdistuneet tarkistukset. Vuoden 1985 väestölaskennassa käytettiin ensimmäisen kerran rekisteritietoja asunto- ja rakennuskantatilaston muodostamisessa. Tiedot asunto- ja rakennuskannasta on tuotettu väestölaskennoissa vuosina 1950, 1960, 1970, 1980 sekä 1985. YK:n väestölaskentasuositukset on otettu huomioon väestölaskentoja toteutettaessa. Vuodesta 1987 lähtien tietoja on tuotettu vuosittain rekisteripohjaisesti, ja vuosittain tehdyt tilastotiedot ovat pitemmällä periodilla suhteellisen vertailukelpoisia keskenään. Vuosimuutokset eivät ole kaikilta osin tarkkoja ja luotettavia. Rakennuksen käyttötarkoituluokitus muuttui vuonna 1994. Rakennuskantatilastossa kyseinen luokitus on ollut käytössä tilastovuodesta 1993.

Ensimmäiset rekisteripohjaiset kesämökkitalastot on julkaistu vuodelta 1989 ja sen jälkeen vuosittain. DVV täydensi väestötietojärjestelmän rakennustietoja lisäämällä rekisteriin verohallinnon kesämökkitiedot kesällä 1990. Tämän jälkeen kunnissa tarkastettiin mm. puuttuvia koordinaatti- ja ominaisuustietoja. Tätä edeltävät kesämökkitiedot ovat vuoden 1980 väestölaskennasta, jossa tiedot kerättiin lomakkeilla. Vuoden 1997 alussa DVV täydensi uudelleen väestötietojärjestelmän rakennustietoja verottajan kiinteistötiedoilla. Tässä yhteydessä rekisteriin lisättiin myös huomattava määrä kesämökkejä. Koska näistä osa saattoi jo olla eri tunnuksella väestötietojärjestelmän rakennustiedoissa, on mahdollista, että mökkitietoihin on voinut tulla tuplatapauksia.

Tilastovuodesta 2008 alkaen Rakennuskantatilasto ja Kesämökkit -tilasto yhdistettiin siten, että tilaston nimeksi tuli Rakennukset ja kesämökkit -tilasto. Tilaston tietosisältö on sama kuin aikaisemmin erillisinä tehtyjen tilastojen.

7. Selkeys ja yhtenäisyys

Tilastokeskuksen rakennus- ja asuntokantatilastot vastaavat nykyisessä tietojärjestelmässä (2005 lähtien) toisiaan siten, että jokaista asuntokannan asuntoa vastaava rakennus on rakennuskannassa. Tilastokeskuksen rakennus- ja asuntokantatilastot ja DVV:n rakennus- ja huoneistotiedot eivät ole täysin yhtenevät, koska rekisterin sisältämiä virheitä on pyritty korjaamaan Tilastokeskuksessa. Lisäksi Tilastokeskuksen rakennuskannasta karsitaan mm. maataloustuotannossa käytettävät rakennukset sekä sauna- ja talousrakennukset. Tilastokeskuksen tiedoissa kesämökkit esitetään yleensä omana tietona ja rakennuskanta ilman kesämökkitietoja.

Tilastokeskuksen rakennuskantatilaston ja rakennustuotantotilaston uudistuotantoa kuvaavien lukujen erot johtuvat mm. eri poiminta-ajankohdista ja tilastoitavasta yksikkötiedosta. Uudistuotantotilastossa yksikkönä on hanketiedot, jotka sisältävät mm. laajennukset. Rakennuskantatilastossa yksikkönä on rakennus ja sen ominaisuustiedot. Lisäksi rakennuskannassa on mukana kaikki ne asuntoja sisältävät rakennukset, joissa asuttiin vuoden viimeisenä päivänä, vaikka ne eivät vielä olisi valmistuneet. On myös mahdollista, että rakennuskantaan aikaisemmin kuulumaton rakennus otetaan asumiskäyttöön, jolloin se tulee mukaan rakennuskantaan.

Tilastokeskuksen Rakennustuotantotilaston uudistuotantoa kuvaavat valmistuneiden rakennusten määrät eivät lisää olemassa olevaa rakennuskantaa samalla määrällä. Tämä sen vuoksi, että rakennuskannan sisällä tapahtuu muutoksia, kuten rakennuksen purkaminen tai palaminen tai esimerkiksi uuden rakennuksen rakentaminen vanhan rakennuksen tilalle, olemassa olevan rakennuksen käyttötarkoituksen muuttuminen toiseksi jne. Lisäksi aikaisemmin käyttämättömänä ollut rakennus voi palautua rakennuskantaan, jos rakennukseen muuttaa vakinaisia asukkaita.

Otos pohjaisena kyselytutkimuksena toteutetun Kesämökkibarometrin tiedot voivat poiketa rekisteripohjaisesta kesämökkitalastosta erilaisen tiedonkeruumenetelmän ja erilaisten käsitteiden ja määritelmien vuoksi.

Rakennukset ja kesämökkit -tilaston lähdeaineiston ylläpitäjän nimi muuttui 1.1.2020 Digi- ja väestötietovirastoksi (ent. Väestörekisterikeskus).

Lisätietoja

Mika Ronkainen 029 551 3425

Anu Rämö 029 551 3450

Vastaava osastopäällikkö:

Hannele Orjala

info@stat.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Rakennukset ja kesämökit, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute